

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, dnia 7 stycznia 2005 r.

RPO-480495-VIII/04/JP

Trybunał Konstytucyjny

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Warszawa

Wniosek

Rzecznika Praw Obywatelskich

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483) oraz art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147)

wnoszę o

stwierdzenie niezgodności :

- 1) art. 1 ust. 3 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz. U. Nr 160, poz. 1080, z 1998 r. Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 72, poz. 802, Nr 110, poz. 1255, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 199, poz. 1939, Nr 223, poz. 2217, z 2004 r. Nr 116, poz. 1202),

2) art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 4 marca 2004 r. o zmianie ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 1202)

- z art. 32 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienie

Do Rzecznika Praw Obywatelskich kierowane są skargi dotyczące pozbawienia niektórych pracowników samorządowych prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Zarzuty formułowane w tych skargach dotyczą zmian jakie w zakresie praw do tego wynagrodzenia wprowadziła ustawa z dnia 4 marca 2004 r. o zmianie ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 1202).

Wskazana ustawa, po pierwsze poprzez uchylenie art. 37 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2199 ze zm.) pozbawiła posłów i senatorów prawa do dodatkowego uposażenia. Po drugie, pozbawiła prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101 ze zm.). Po trzecie, odebrała prawo do dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracownikom samorządowym wymienionym w art. 2 pkt 1 lit. a-c i pkt 3 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 ze zm.).

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich odebranie prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego posłom, senatorom oraz osobom zajmującym kierownicze

stanowiska państwowe nie budzi wątpliwości natury konstytucyjnej. Za takim stanowiskiem przemawiają przedstawione poniżej okoliczności.

W świetle art. 28 ust. 1 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora okres pobierania uposażenia przez posła i senatora jest traktowany jak okres zatrudnienia. Jednak jest w związku z tym oczywiste, że posła i senatora w okresie sprawowania mandatu nie łączy stosunek pracy z organem konstytucyjnym, w którym zasiada. Dlatego też uposażenie oraz dodatki do tego uposażenia są jedynie traktowane jako wynagrodzenie ze stosunku pracy (art. 27 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora), lecz wynagrodzeniem takim w istocie nie są. Nie ulega zatem wątpliwości, iż sytuacja prawna osób nie będących pracownikami jednostek sfery budżetowej, a więc osób nie otrzymujących wynagrodzenia za pracę, lecz uposażenie traktowane jak wynagrodzenie za pracę, może być w sposób autonomiczny regulowana przez ustawodawcę.

Uwagę powyższą należy odnieść również do osób, o których mowa w art. 2 ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe. Skoro bowiem ustawodawca zdecydował się w sposób odrębny od ogólnie obowiązujących reguł określić kwestie związane z wynagrodzeniem tych osób, to owa odrębność w sposób oczywisty może rozciągać się także na regulacje dotyczące dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Inaczej natomiast zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich przedstawia się z punktu widzenia dochowania standardów konstytucyjnych sprawa pozbawienia prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego niektórych pracowników samorządowych. Tym bardziej, że w orzecznictwie sądowym przyjmuje się, iż uprawnienie do tego wynagrodzenia jest elementem treści stosunku pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 1998 r., sygn. akt III ZP 3/98, OSNP z 1998 r. Nr 20, poz. 588). Ocena wyłączenia tej ostatniej kategorii pracowników z prawa do uzyskania dodatkowego

wynagrodzenia rocznego musi jednak być poprzedzona krótką charakterystyką zasad obowiązujących w zakresie wypłaty tego wynagrodzenia.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej ustawa ta określa zasady nabywania prawa oraz ustalania wysokości i wypłacania dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla pracowników jednostek sfery budżetowej. Użyte przez ustawodawcę zbiorcze określenie „pracownicy jednostek sfery budżetowej” wyjaśnia art. 1 ust. 2 tej ustawy zaliczając do kategorii tych pracowników bez wyjątku pracowników państwowych i samorządowych jednostek budżetowych. Art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy przez określenie „pracownicy jednostek sfery budżetowej” nakazuje zaś rozumieć pracowników samorządowych jednostek budżetowych, zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych prowadzących gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 ze zm.).

Pracownik nabywa prawo do wynagrodzenia rocznego w pełnej wysokości po przepracowaniu u danego pracodawcy całego roku kalendarzowego (art. 2 ust. 1 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej), zaś w wysokości proporcjonalnej do okresu przepracowanego pod warunkiem, że okres ten wynosi co najmniej 6 miesięcy (art. 2 ust. 2 tej ustawy). Wynagrodzenie roczne ustala się w wysokości 8,5% sumy wynagrodzenia za pracę otrzymanego przez pracownika w roku kalendarzowym, za który przysługuje to wynagrodzenie, uwzględniając wynagrodzenie i inne świadczenia ze stosunku pracy przyjmowane do obliczenia ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, a także wynagrodzenie za urlop wypoczynkowy oraz wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy przysługujące pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy (art. 4 ust. 1 ustawy). Wynagrodzenie to jest wypłacane z wyodrębnionych na ten cel środków na wynagrodzenia nie później niż w ciągu

pierwszych trzech miesięcy roku kalendarzowego następującego po roku, za który przysługuje to wynagrodzenie (art. 5 ust. 1 i 2 ustawy). Ta zasada w sposób nie budzący wątpliwości wskazuje, że omawiane świadczenie jest elementem wynagrodzenia za pracę.

Jednakże pomimo, że pracownicy samorządowi spełniają tak zakreślone przez ustawodawcę warunki - jak wskazane powyżej - art. 1 ust. 3 pkt 1 lit. b ustawy w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 marca 2004 r. o zmianie ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz niektórych innych ustaw wyłączył stosowanie przepisów tej ustawy do określonej kategorii pracowników samorządowych. Mianowicie przepisów ustawy nie stosuje się do osób, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a-c i pkt 3 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 ze zm.).

W konsekwencji przepisów ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej nie stosuje się do zatrudnionych na podstawie wyboru (art. 2 pkt 1 lit. a-c ustawy o pracownikach samorządowych):

- 1) w urzędzie marszałkowskim : marszałka województwa, wiceprzewodniczącego zarządu oraz pozostałych członków zarządu województwa - jeżeli statut województwa tak stanowi,
- 2) w starostwie powiatowym : starosty, wicestarosty oraz pozostałych członków zarządu powiatu - jeżeli statut powiatu tak stanowi,
- 3) w urzędzie gminy - wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Ponadto przepisami o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym nie są objęci pracownicy samorządowi zatrudnieni na podstawie powołania tj. zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta), sekretarz gminy, sekretarz powiatu, skarbnik gminy (główny księgowy budżetu),

skarbnik powiatu (główny księgowy budżetu powiatu), skarbnik województwa (główny księgowy budżetu województwa) - por. art. 2 pkt 3 ustawy o pracownikach samorządowych.

Zgodnie zaś z art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 4 marca 2004 r. o zmianie ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz niektórych innych ustaw za rok 2004 dodatkowe wynagrodzenie roczne dla wymienionych grup pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie wyboru bądź powołania przysługuje w wysokości połowy dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Art. 1 ust. 3 pkt 2 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej przewiduje również, że jej przepisów nie stosuje się do żołnierzy oraz funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Służby Celnej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej oraz Biura Ochrony Rządu. Nie oznacza to jednak, że wymienionej grupie podmiotów nie służy prawo do dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Prawo to wynika z odrębnych przepisów regulujących treść poszczególnych stosunków służbowych. Tak więc żołnierz zawodowy pełniący zawodową służbę wojskową nabywa prawo do dodatkowego uposażenia rocznego na warunkach określonych w art. 83 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750 ze zm.). Policjantowi przewidziana art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2002 r. Nr 2, poz. 58 ze zm.) nagroda roczna jest przyznawana na warunkach określonych przepisami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie warunków przyznawania policjantom nagród rocznych, nagród uznaniowych i zapomóg (Dz. U. Nr 86, poz. 789 ze zm.) i w przypadku policjanta pełniącego służbę przez okres pełnego roku kalendarzowego przysługuje ona w wysokości jednomiesięcznego uposażenia. Także funkcjonariuszom Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu przyznawane są nagrody roczne (art. 125 ust. 1 ustawy o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji

Wywiadu - Dz. U. Nr 74, poz. 676 ze zm.). Ta sama reguła ma zastosowanie do funkcjonariuszy Straży Granicznej, którym przysługuje nagroda roczna (art. 112 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej - Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1399 ze zm.) wypłacana funkcjonariuszom pełniącym służbę przez okres roku kalendarzowego w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia (§ 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 czerwca 2002 r. w sprawie warunków przyznawania funkcjonariuszom Straży Granicznej nagród rocznych, nagród uznaniowych i zapomóg - Dz. U. Nr 86, poz. 788). Nagroda roczna przysługuje też funkcjonariuszom Służby Celnej (art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej - Dz. U. z 2004 r. Nr 156, poz. 1641) i jest wypłacana w przypadku funkcjonariuszy pełniących służbę przez okres roku kalendarzowego w wysokości jednomiesięcznego uposażenia (§ 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 kwietnia 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania oraz przyznawania funkcjonariuszom celnym nagrody rocznej - Dz. U. Nr 29, poz. 364 ze zm.). Ponadto strażakowi wykonującym obowiązki przez okres roku kalendarzowego przysługuje nagroda roczna w wysokości jednomiesięcznego uposażenia (art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej - Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1230 ze zm.). W takiej samej wysokości nagroda roczna przysługuje funkcjonariuszowi Służby Więziennej (art. 106 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1996 r. o Służbie Więziennej - Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761 ze zm.). Wreszcie nagroda roczna przysługuje funkcjonariuszowi Biura Ochrony Rządu (art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu - Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712 ze zm.), co do zasady w wysokości jednomiesięcznego uposażenia (§ 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 stycznia 2004 r. w sprawie wysokości i warunków przyznawania nagród rocznych, nagród uznaniowych oraz zapomóg dla funkcjonariuszy Biura Ochrony Rządu - Dz. U. Nr 21, poz. 198).

Powołane powyżej przepisy wskazują w sposób jednoznaczny, iż wyłączenie zawarte w art. 1 ust. 3 pkt 2 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej nie pozbawia wymienionych w nim pracowników, których łączy z pracodawcą stosunek służbowy prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Prawo to jedynie wynika z innych przepisów regulujących treść poszczególnych stosunków służbowych.

Powracając zaś do analizy sytuacji prawnej interesującej grupy pracowników samorządowych w zakresie ich prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego zwrócić trzeba uwagę na wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawa ograniczenia w kształtowaniu wysokości wynagrodzeń tych osób. W myśl art. 20 ust. 3 ustawy o pracownikach samorządowych maksymalne wynagrodzenie członka zarządu jednostki samorządu terytorialnego oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta) nie może przekroczyć w ciągu miesiąca, łącznie z dodatkiem za wieloletnią pracę, siedmiokrotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255 ze zm.). Osobom tym nie przysługują również nagrody, z wyjątkiem nagrody jubileuszowej (art. 20 ust. 5 ustawy o pracownikach samorządowych).

Zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (pismo z dnia 16 listopada 2004 r. o sygn. AP/0749-120/04/JA), do którego Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich zwróciło się o zajęcie stanowiska w sprawie pozbawienia omawianej kategorii pracowników samorządowych prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego, sposób nawiązania stosunku pracy (na podstawie wyboru bądź powołania) uzasadniał odmienne potraktowanie przez ustawodawcę tej właśnie grupy pracowników jednostek sfery budżetowej. Oczywiste fakty wskazują jednak na to, że podjęta w tym zakresie decyzja prawodawcza charakteryzuje się w istocie dowolnością. W szczególności w świetle tych faktów nie sposób podzielić tezy, iż

podstawę do wprowadzenia zróżnicowania w zakresie prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego stanowi forma nawiązania stosunku pracy z pracownikiem sfery budżetowej w rozumieniu ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej. Bez trudu można bowiem wskazać te stanowiska zajmowane przez pracowników jednostek sfery budżetowej w rozumieniu powołanej ustawy, które są obsadzane na podstawie powołania, a których zajmowanie nie powoduje utraty prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Dotyczy to m. in. wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego (art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane - Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 ze zm.), okręgowych inspektorów pracy i ich zastępców oraz innych pracowników inspekcji pracy (art. 25 ust. 3 ustawy z dnia 6 marca 1981 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1362 ze zm.), państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego i jego zastępcy, państwowego granicznego i państwowego powiatowego inspektora sanitarnego i ich zastępców (art. 11 ust. 1 - 4 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 1998 r. Nr 90, poz. 575 ze zm.)). Dotyczy to również pracowników samorządowych jednostek sfery budżetowej zatrudnionych na podstawie powołania, np. powiatowego inspektora nadzoru budowlanego powoływanego przez starostę (art. 86 ust. 1 Prawa budowlanego), rzecznika konsumentów powoływanego przez radę powiatu (art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów - Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.). Również sędziowie Trybunału Konstytucyjnego, choć pochodzą z wyboru (art. 194 ust. 1 Konstytucji RP), z wyjątkiem Prezesa i wiceprezesa Trybunału Konstytucyjnego, do których stosuje się przepisy ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, posiadają prawo do dodatkowego wynagrodzenia rocznego (art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej).

Przedstawione powyżej przykładowo przepisy wskazują, iż odwołanie się przez ustawodawcę do formy nawiązania stosunku pracy jako kryterium usprawiedliwiającego

zróznicowanie pracowników jednostek sfery budżetowej w zakresie prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego nosi cechy przypadkowości. Stąd też zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich istnieje konieczność oceny art. 1 ust. 3 pkt 1 lit. b ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o zmianie ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz niektórych innych ustaw z punktu widzenia zgodności z zasadą równości wobec prawa.

W świetle ustabilizowanego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (ostatnio m. in. wyrok z dnia 7 czerwca 2004 r., sygn. akt P 4/03, OTK z 2004 r. Nr 6/A, poz. 55) z zasady równości wyrażonej w art. 32 Konstytucji RP wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej kategorii. Wszystkie zatem podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być traktowane równo. Oceniając daną regulację prawną z punktu widzenia konstytucyjnej zasady równości należy w pierwszym rzędzie ustalić więc, czy można wskazać wspólną cechę istotną uzasadniającą równe traktowanie podmiotów prawa, biorąc pod uwagę treść i cel danej regulacji prawnej.

Celem dodatkowego wynagrodzenia rocznego wypłacanego pracownikom jednostek sfery budżetowej jest zapewnienie dodatkowej gratyfikacji tym pracownikom za efektywnie i nienagannie świadczoną pracę (por. art. 3 i 4 ust. 1 ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej). Stąd też cechami relewantnymi są : status pracownika jednostki sfery budżetowej, efektywnie przepracowany okres warunkujący nabycie prawa do wynagrodzenia. Cechami takimi charakteryzują się także pracownicy samorządowi zatrudnieni na podstawie wyboru oraz powołania. Dlatego art. 1 ust. 3 pkt 1 lit. b omawianej ustawy różnicuje klasę podmiotów wyróżnioną w oparciu o wymienione cechy istotne, przymując jako kryterium zróznicowania prawną formę nawiązania stosunku pracy.

W związku z powyższym nie powinno budzić wątpliwości, że w omawianym zakresie nastąpiło odstępstwo od zasady równego traktowania. Oznacza to, iż niezbędna jest dodatkowo ocena kryterium, na podstawie którego ustawodawca dokonał tego zróżnicowania. Zróżnicowania nie można bowiem dokonywać według dowolnie ustalonego kryterium. Ponadto musi ono mieć charakter relewantny, a więc pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest norma będąca przedmiotem oceny oraz służyć realizacji tego celu. Zróżnicowanie musi także pozostawać w związku z innymi wartościami, zasadami czy też normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych. Zasadą taką jest zasada sprawiedliwości społecznej wyrażona w art. 2 Konstytucji RP. Zróżnicowanie sytuacji prawnej podmiotów podobnych może więc zostać uznane za zgodne z Konstytucją, jeśli pozostaje w zgodzie z zasadą sprawiedliwości społecznej. Zostaje ono natomiast uznane za dyskryminację, jeżeli nie znajduje uzasadnienia w zasadzie sprawiedliwości społecznej.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich powyższe warunki uzasadniające uznanie wprowadzonego do obrotu prawnego zróżnicowania podmiotów podobnych za zgodne z Konstytucją, nie zostały spełnione w niniejszej sprawie. Regulacja zawarta w kwestionowanym art. 1 ust. 3 pkt 1 lit. b ustawy nie służy bowiem realizacji głównego celu ustawy, jakim jest zapewnienie dodatkowego wynagrodzenia pracownikom jednostek sfery budżetowej za efektywnie i nienagannie świadczoną pracę. Przy czym zastosowane przez ustawodawcę kryterium wprowadzenia zróżnicowania w zakresie prawa do tego wynagrodzenia w postaci prawnej formy nawiązania stosunku pracy nosi cechy przypadkowości, a nie cechy przemyślanej decyzji prawodawczej. Równocześnie bowiem inni pracownicy jednostek sfery budżetowej zatrudnieni na podstawie wyboru bądź powołania (w tym pracownicy samorządowi) posiadają prawo do dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Dlatego też w omawianym zakresie - zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich - nastąpiło

naruszenie zakazu dyskryminacji stanowiącego podstawową konsekwencję zasady równości. Naruszenie tego zakazu przejawia się we wprowadzeniu przez ustawodawcę zróżnicowania o nieuzasadnionym, a tym samym arbitralnym charakterze. Wprowadzone unormowania pogarszają sytuację określonej grupy pracowników samorządowych wyłączając ich z prawa do otrzymania dodatkowego wynagrodzenia rocznego, zachodzi więc w tej sytuacji przypadek dyskryminacji *sensu stricto*.

Nie istnieje także uzasadniony związek pomiędzy wprowadzonym zróżnicowaniem, a konstytucyjną zasadą sprawiedliwości społecznej. Wręcz przeciwnie, za niezgodną z tą zasadą należy uznać sytuację, iż osoby, od których w dużej mierze zależy prawidłowe funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego i które z tego tytułu ponoszą zwiększoną odpowiedzialność (np. odpowiedzialność z zakresu dyscypliny finansów publicznych) zostają pozbawione prawa do dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Uwagi powyższe należy odnieść również do treści art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o zmianie ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz niektórych innych ustaw pozbawiającego wymienionych pracowników samorządowych w roku 2004 prawa do połowy dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Powołane powyżej argumenty prowadzą do wniosku, iż art. 1 ust. 3 pkt 1 lit. b ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy o zmianie ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz niektórych ustaw są niezgodne z art. 32 w związku z art. 2 Konstytucji RP. W związku z tym wnoszę jak na wstępie.

W załączeniu kopia pisma Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 listopada 2004 r. (sygn. AP/0749-120/04/JA) nadesłanego do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich i powołanego w treści niniejszego wniosku.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich